

Borci in pionirji

Zlasti v teh majskih dneh pogosto srečamo razigrane pionirje in mladince z borci na skupnih proslavah in obiskih obeležij NOB.

Združene Zveze borcev Krim zajema štiri krajevne skupnosti, to je 148 članov. Po svojih močeh sodelujejo z družbenopolitičnimi organizacijami in krajevnimi samoupravami, posebno pozornost pa posvečajo sodelovanju z mladimi v okviru osnovne šole Oskar Kovačič.

Za šolsko leto 1982/83 je bil med krajevno organizacijo združenih zvez borcev in pionirsko ter mladinsko organizacijo osnovne šole sklenjen dogovor o sodelovanju pri razvijanju in ohranjanju tradicij NOB. Podpis dogovora je potekal slovesno med predstavniki borcev in pionirjev ter mladincev; nova oblika dela je pomembna, ker neposredno vključuje v soodločanje pionirsko in mladinsko organizacijo šole. Dogovarjanje se izraža v skupni skrbi za ohranjanje spomenikov in spominskih obeležij ob poti spominov in tovarštva; dalje ob skupnih obiskih v Podmornici, v Kozlarjevi gošči, na slovesnosti ob srečanju internerancev na Ljubelju; v organiziranih razgovorih borcev s pionirji o delu in življenju v njihovem šolskem okoliščini med NOB, o ilegali takratnih pionirjev, o trpljenju v zaporih, o junaštvu v borbi.

Pri zgodovinskem krožku na šoli bodo pomagali tudi člani ZB pri zbiranju gradiva v tem okoliščini. Za 25. maj – dan mladosti – je ob sprejemu pionirjev v ZSMS prispevalo ZZB k izvedbi izleta na Ključ. Z mnogimi srečanji, razgovori s soudeležbo pri številnih akcijah mladih prispevajo borci k razvijanju in ohranjanju tradicij NOB, vzbujajo v mladih tiste moralne vrline, ki so bile tako pomembne za uspeh NOB in prvi povojni čas in bi bile tudi danes potrebne.

Tekmovanje mladih

Občinska konferenca SZDL Vič-Rudnik je razpisala občinsko tekmovanje mladih iz osnovnih šol iz znanj in veščin o ljudski obrambi in družbeni samozasčiti.

Tekmovanje se je odvijalo dne 21. 5. 1983 v gozdovih Golovca.

Sodelovalo je: 24 ekip iz osnovnih šol in 2 ekipe iz zavoda za slepo in slabovidno mladino Slovenije (izven konkurence).

Tekmovalna proga je bila zahtevna, zahtevala je veliko znanja in logike članov ekip.

Proga je bila dolga nad 7 kilometrov.

Tekmovanje mladih v znanju in spretnostih so le ena od oblik preverjanja znanja mladih in samih aktivnosti na osnovnih šolah s področja LO in DS. Mladi radi sprejemajo to obliko, kar ima izreden pomen pri usposabljanju mladine za splošni ljudski odpor in družbeno samozasčito v našem samoupravnem sistemu. Ima tudi velik pomen pri podružljanju vzgoje, izobraževanja, splošnega ljudskega odpora že pri najmlajših.

OBJAVA REZULTATOV

1. ekipa OŠ Ljubo Šerčer, Ig – 2085 točk
2. ekipa OŠ Ljubo Šerčer, Ig – 2063 točk
3. ekipa OŠ 7. maj, Dobrova – 1929 točk
4. ekipa OŠ Oskar Kovačič – 1898 točk
5. ekipa OŠ Bičevje – 1877 točk
6. ekipa OŠ Primož Trubar, Velike Lašče – 1865 točk
7. ekipa OŠ Primož Trubar, Velike Lašče – 1863 točk
8. ekipa OŠ Marjan Novak-Jovo, Vič – 1853 točk
9. ekipa Zavod za slepo in slabovidno mladino Slovenije (izven konkurence) – 1840 točk
10. ekipa OŠ Bičevje – 1839 točk
11. ekipa OŠ Vlado Miklavc – 1832 točk
12. ekipa Zavod za slepo in slabovidno mladino Slovenije (izven konkurence) – 1820 točk
13. ekipa OŠ Brezovica – 1809 točk
14. ekipa OŠ 7. maja, Dobrova – 1795 točk
15. ekipa OŠ 1. bataljona Dolomitskega odreda, Horjul – 1776 točk
16. ekipa OŠ Dolomitski odred Polhov Gradec – 1767 točk
- 17.-18. ekipa OŠ Brezovica in OŠ Dolomitski odred, Polhov Gradec – 1764 točk
19. ekipa OŠ Marjan Novak-Jovo, Vič – 1728 točk
20. ekipa OŠ Vlado Miklavc – 1696 točk
21. ekipa OŠ X. SNOUB, Ljubljana – 1685 točk
22. ekipa OŠ Škofljica – 1576 točk
23. ekipa OŠ X. SNOUB, Ljubljana – 1464 točk

Tri ekipe, OŠ Oskar Kovačič, OŠ Škofljica in OŠ Preserje so bile diskvalificirane.

JANKO PREBIL

Iz velikih dni boja za naše življenje

Društvo kmetskih fantov in deklet Golo-Škrilje

10. marca 1924 je bil občni zbor Izobraževalnega društva Golo. Poleg tekoče problematike, katero so obravnavali, so takratni člani društva sklenili, da se preimenujejo v »Društvo kmetskih fantov in deklet«. Kot prvo nalogo so si zadali, v najkrajšem času zgraditi lastni dom in šolsko poslopje!

Kmečka večerna šola

Ob prelomnici leta 1927/28 je bila na Golem organizirana kmečka večerna šola. Obisk je bil izredno velik. Glavni predmeti na tej šoli so bili: sadjarstvo, gozdarstvo, travništvo, ženska ročna dela, dopisovanje in računstvo.

Za šolo je med mladino vladalo izredno zanimanje, pa tudi njeno koristi so se kmalu pokazale.

Odhod v Kanado

V nedeljo, 1. aprila 1928 so imeli ponovni občni zbor z veliko udeležbo. Prisotni so bili tudi člani društva iz Želmelej. Po končanem zboru je imel delegat Zveze kmetskih fantov in deklet zanimivo in koristno predavanje o gospodarstvu.

Koncem meseca pa so skupaj s člani društva Škocjan in Želmelej priredili skupen izlet na Kurešček, istega dne popoldan pa je bilo v vasi Zapotok veliko politično zborovanje, katerega je vodil Ivan Pucelj.

V tem letu so jih pričeli zapuščati prvi člani. Odšli so

za boljšim kosom kruha v Kanado. Zal so bili to najaktivnejši člani društva. Joško Kraljič je tri leta z izredno natančnostjo vodil blagajno in Vinko Ponikvar, ki je bil delegat Zveze.

Kmalu sta odšla tudi Ivan Štrumbelj in ustanovni član Anton Lenič.

Preprosto gledališče

V letu 1932 je društvo organiziralo lastni oder. Pripravili so ga kar pod skednjem, tudi kulise so bile preproste. Igre je režiral upravitelj šole, Stane Svete.

Pri tem delu je prišlo do izredne vloge med vaščani Golega in Škrilja. Zanimivo je, da je ta ostala vse do usodnega leta 1941 in nadalje do konca, do osvoboditve.

Prva gledališka uprizoritev je bila »Stari grehi«. Nadalje je gledališče delovalo pod vodstvom učitelja Matka Lubiča. V tem času je nastudiralo kar sedem iger. Sami so izdelovali tudi kulise. Vsaka predstava je bila dobro obiskana, večkrat pa so gostovali z uprizoritvijo »Divji lovec«.

Zvesti nasprotniki

Društvo je vsekoli imelo proti sebi duhovščino in klerikalce. Pri vsakem vidnejšem uspehu društva so takoj poskrbeli, da so se maščevali, pa naj si bo na še tako umazan način.

Člani DKFD – Škrilje ob uprizoritvi dela »Divji lovec« leta 1940

IZ DEJAVNOSTI OK ZRVS Način preverjanja je dober

Rezervne vojaške starešine so maja meseca preverjali znanje, ki so si ga pridobili skozi predavanja in individualno proučevanje predpisanega gradiva. Člani naše občinske konference ZRVS so letos prvič pripravili preverjanje na dveh mestih. Eni so se zbrali na Rakovniku, drugi pa v eni izmed neštevitih dolin v bližini Dobrove. Eden od vzrokov za takšen način preverjanja znanja so tudi boni za pogonsko gorivo. Kljub temu pa je bila udeležba rezervnih vojaških starešin na preverjanju znanja presenetljivo visoka. Od vseh članov, ki jih je približno tisoč šest, jih je prišlo na Rakovnik in Dobrovo osemdeset odstotkov, kar je največ v zadnjih nekaj letih.

Nekatere rezervne vojaške starešine smo vprašali, kaj mislijo o sedanjem načinu preverjanja znanja in kaj bi spremenili.

Dušan Čerčanec, Jože Kohek, Josip Moreti

Dušan Čerčanec iz KO ZRVS Brdo: »Za tistega, ki redno prebira Našo obrambo in spremlja dnevni tisk in televizijo so bila vprašanja lahka. Samo preverjanje znanja je dobro. Mogoče bi bilo dobro, če bi uvedli testne naloge.«

Jože Kohek iz KO ZRVS Kozarje: »Način preverjanja je dober. Vprašanja niso bila težka, saj smo gradivo temeljito predelali na predavanjih in z branjem Naše obrambe. Mislim tudi, da je eno preverjanje znanja na leto povsem dovolj. Bolj pogrešamo družabnih srečanj. V glavnem se srečujemo na predavanjih, želeli pa bi se srečati tudi kje drugje. V naši organizaciji smo se že pogovarjali, na žalost pa smo ostali samo pri besedah.«

Rezervne vojaške starešine pa so z veliko pozornostjo poslušali vojaške, ki so jim predstavljali nekatera sodobna orožja. Starešino Josipa Moretija smo vprašali, kaj bodo pokazali članom ZRVS: »Predvsem so to minskoeksplozivna sredstva, ki jih uporabljajo diverzantje ter orožja za to. To so ostrostrelske puške, raketometi, pištole in drugo opremo. Naša enota redno sodeluje z občinsko konferenco ZRVS na Viču in tudi sam sem član predsedstva te organizacije. S sodelovanjem sem zelo zadovoljen in mislim, da so tudi člani ZRVS.«

Preverjanje znanja so letos pripravili na dveh mestih zato, da bi lahko člani prišli z rednimi avtobusi in tako prihranili nekaj goriva. Slika na Dobrovi pa je bila drugačna. Avtomobilov je bilo veliko in redarji so imeli precej dela, da so vozniki lahko parkirali. Najbolj pa je padlo v oči dejstvo, da se jeskoraj vsak pripeljal sam na preverjanje znanja. KuB

Letos delo na treh odsekih PST

Pobudo za gradnjo PST (Pot spominov in tovarštva) po trasi Pohoda po poteh partizanske Ljubljane je dala ljubljanska mladina leta 1972.

Leta 1977 je bil podpisan prvi družbeni dogovor o izgradnji PST, nato pa še samoupravni sporazum za financiranje izgradnje. Leta 1981 je bil podpisan družbeni dogovor o nadaljnji izgradnji PST (podpisalo ga je 114 podpisnikov od 116), k samoupravnim sporazumom pa je pristopilo 58% delavcev in delavk, zaposlenih v združenem delu v ljubljanskih občinah.

Pomemben je delež mladine (zlasti srednješolske, JLA, kadetov ŠC RSNZ, gradbene srednje šole – študentov manj) pri fizičnih delih na trasi.

Lani je bilo prostovoljno delo mladine vredno skoraj 5.000.000 din (skoraj pol milijarde starih din). V prejšnjih letih je bil pomemben delež mladinskih delovnih brigad iz pobratenih občin iz vse Jugoslavije. Pogoji izgradnje (kratki odseki, strokovno zahtevnejša dela) letos onemogočajo izvedbo podobnih akcij.

PST je izraz odločnosti, da se postavi spomenik vlogi mesta heroja med NOB. Prav tako PST edalje bolj postaja bivalni prostor Ljubljančanov, zeleni prstan okrog Ljubljane, možnost za rekreiranje mlajših in starejših občanov.

PST je pot, po kateri se vsako leto odvija znameniti pohod po poteh partizanske Ljubljane, ki se ga udeleži prek 100.000 pohodnikov in tekmovalcev.

PST je še premalo izkoriščena za razne spomske prireditve, kot izhodišče za obiske na partizanske točke v bližini Ljubljane, pa tudi druge rekreacijske in športne prireditve.

Akcija v zvezi z izgradnjo PST teče na popolnoma prostovoljni osnovi, brez morebitnih odlokov ali

Pri snovanju društva je imel zelo pomembno vlogo učitelj Matko Lubič, katerega smo omenili že pri gledališki dejavnosti. Bil je odličen zagovornik pravičnosti in poštenosti, in prav zato so ga vaščani še bolj vzljubili.

Takratni klerikalni režim je v njem kmalu videl nevarnega sovražnika, ki bi utegnil preveč vplivati na preproste ljudi, hitro so poskrbeli in ga premestili v Prezid.

Na Golem je dolgo deloval župnik Kunaver, kateri je že od starosti postal velik skopuh. Imel je štiri krave in par konj, a pri beru ni popustil niti za kilogram. Zaradi tega in še nekaterih drugih slabosti župnika, je Joško Kraljič odpejal pritožno delegacijo k banu Marušiču. V delegaciji sta bila še Joško Lavrič in Pepe Glavan, oba iz Škrilja. Ban je sicer takrat obljubil da bo to neprijetnost zagotovo rešil dekan Žabre, brž ko se vrne iz Kranja.

To obljubo pa ban želel pozabiti. Po daljšem čakanju so se Goljani odločili. Poklicali so župnika stare katoliške vere. Mašo in prestop iz rimske katoliške vere v njegovo vero so imeli kar v starem gasilskem domu v Škrilju.

Šele po takšni provokaciji je škofija poslala v župnico na Golo komisijo, katere je morala razrešiti hudobnega župnika Kunaverja.

Alojz Železnik – zmagovalac smučarske tekme DKFD pripoveduje

21. 1. 1934 je Izansko okrožje DKFD na Igu organiziralo okrožno smučarsko tekmovanje, ki so se ga udeležili člani DKFD iz Škrilja, Velikega Osolnika, Turjaka, Zapotoka, Zelmlja in Iga. Start je bil na Turjaku, cilj pa na Škrilju.

Progo je pripravil dr. Janžeta, ki je že dobre tri ure pred našim startom odšel iz gostilne Prajer na Turjaku na delo. Komaj je dobro končal z označevanjem proge, že smo bili na cilju. Dr. Janžeta se nikakor ni mogel načuditi, da sem s predzadnjim številko prešel progo minuto kasneje kot on, saj je bila proga zelo težka. Tudi opremo smo imeli skrajno pomanjkljivo, zato pa smo bili veliko bolj potrpežljivi in vztrajni. Na Zapotoku je bila tekoča okrepčevalnica, kjer so nas dekleta pričakala s toplim čajem.

Razglasitev zmagovalcev je bila na Igu v gostilni Roza. Jaz sem zasedel prvo mesto, v dar pa sem dobil lepo ročno uro od dr. Janžeta.

Na vprašanje, čemu pripisuje zmago, lahko odgovorim: »Treniraj s slabimi nemazanimi smučmi, pa boš imel na tekni dovolj moči.«

Doprinos DKFD

Negativni odnos klerikalcev do članov DKFD se je stopnjeval vse do druge svetovne vojne, dokler ni dosegel svojega vrhca. Goljani in Škriljanci pa se niso dali premotiti. Njihova sloga je bila še večja in pa močnejša, kar so dokazali z izredno prizadevnostjo in velikimi žrtvami med NOB.

Se nadaljuje

IVAN JEVC – ČUFI

Z obrambnega dne šolarjev osnovne šole Oskar Kovačič